Вінницький національний технічний університет

Факультет електроенергетики та електромеханіки

Кафедра філософії та гуманітарних наук

ІННОВАЦІЙНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Обов'язковий освітній компонент

Рівень вищої освіти **– другий** (магістерський)
Спеціальність **– 131 – Прикладна механіка**
Освітня програма **– Технології машинобудування**

Викладач: проф. **Гречановська О.В.**
Мова викладання: **українська**

Семестр **– 1**
Кредитів ЕКТС **– 3,0**
Лекцій – **18 год.**
Практичних – **18 год.**
Самостійна робота – **54 год.**
Вид контролю – **залік**

Передумови для вивчення дисципліни – Дисципліна «Інноваційні та психологічні аспекти сучасної освіти» безпосередньо пов'язана з дисципліною «Філософія науки і техніки».

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач в результаті вивчення дисципліни:

Загальні компетентності.

ЗК2. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Здатність розробляти проєкти та управляти ними.

ЗК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності.

ФК3. Здатність до самостійної роботи і ефективного функціонування в якості керівника групи.

ФК4. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, знання та пояснення до фахівців і нефахівців, зокрема і в процесі викладацької діяльності.

Програмні результати навчання.

РН5. Самостійно ставити та розв'язувати задачі інноваційного характеру, аргументувати і захищати отримані результати та прийняті рішень;

РН7. Зрозуміло і недвозначно презентувати результати досліджень та проектів, доносити власні висновки, аргументи та пояснення державною та іноземною мовами усно і письмово колегам, здобувачам освіти та представникам інших професійних груп різного рівня;

РН8. Оволодівати сучасними знаннями, технологіями, інструментами і методами, зокрема через самостійне опрацювання фахової літератури, участь у науково-технічних та освітніх заходах;

РН9. Організовувати роботу групи при виконанні завдань, комплексних проектів, наукових досліджень, розуміти роботу інших, давати чіткі інструкції.

Тематика

Змістовний модуль 1: ***Педагогіка та психологія вищої школи.***

Тема 1. Філософсько-методологічні засади розвитку сучасної освіти. Філософія освіти. Парадигми освіти. Концепт інноваційності в сучасній освіті. Інноваційні основи сучасних наукових підходів в освіті.

Тема 2. Історія, сучасний стан та перспективи розвитку освіти та вищої освіти. Історія освіти та вищої освіти. Криза освіти та вищої освіти. Інноваційні процеси в західній та українській освіті: порівняльний аналіз. Реформування освіти в Україні. Україна та Болонський процес. Транскордонне співробітництво в просторі вищої освіти.

Тема 3. Якість вищої освіти: сучасне розуміння та український контекст. Сутність поняття «якість освіти» та його генеза в сфері вищої освіти. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. Міждисциплінарне співробітництво в просторі вищої освіти.

Тема 4. Роль університету в інноваційному розвитку суспільства. Місії та стратегії університету. Розвиток лідерського потенціалу сучасного університету: основи та інструменти. Тема 5. Психологічні основи інновацій в освіті. Основи психології. Основи педагогіки. Педагогічна психологія. Роль психологічного концепту в сучасній освіті. Психологічна готовність до інновацій в освіті.

Тема 6. Психолого-педагогічний процес у сучасній освітній системі вищої школи. Системний характер освіти. Мета та зміст освіти та вищої освіти. Стандарти освіти. Психолого-педагогічний процес в освіті. Виховна діяльність у вищій школі. Науково-дослідна робота студентів.

Тема 7. Психологічна характеристика студентського віку. Загальна характеристика студентства. Самовизначення як основне новоутворення

студентського віку. Професіоналізація особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою. Суб'єктність як основа розвитку та самоактуалізації особистості. Розвиток та характеристики суб'єктності особистості. Вплив суб'єктності на самовизначення та професіоналізацію студента. Суперечливості та кризи студентського віку. Типологічні особливості сучасних студентів.

Тема 8. Психологічні основи педагогічної діяльності викладача вищої школи. Професіоналізм та педагогічна майстерність викладача. Педагогічна діяльність викладача. Професійні та особистісні аспекти професіоналізму викладача. Педагогічна майстерність викладача. Педагогічна культура викладача. Імідж та авторитет викладача. Типології викладачів.

Тема № 9. Педагогічна комунікація як основа педагогічного процесу у вищій школі. Педагогічна комунікація. Педагогічна позиція викладача. Педагогічне спілкування як форма педагогічної комунікації. Протиріччя в педагогічній комунікації викладача та студентів. Діалогічна комунікація (спілкування) як умова ефективності педагогічного процесу у вищій школі. Комунікативна компетентність викладача.

Тема 10. Педагогічний конфлікт та шляхи його вирішення. Конфлікти як форма суспільного буття (форма комунікації). Особливості педагогічних конфліктів та їх психологічний аналіз. Причини педагогічних конфліктів. Управління педагогічним конфліктом. Вирішення педагогічних конфліктів. Особливості конфліктів в процесі дистанційного навчання і в Інтернет-спілкуванні та шляхи їх вирішення.

Тема 11. Риторична культура викладача вищої школи. Суть та значення риторичної культури викладача вищої школи. Риторична культура викладача вищої школи як багатовимірне особистісне й професійне утворення. Поняття про риторизацію навчального процесу. Структура риторичної культури викладача вищої школи.

Змістовний модуль 2: ***Інноваційні технології в освіті***

Тема 12. Дидактика вищої школи. Теоретичні засади організації навчального процесу. Означення та завдання дидактики. Дидактична система. Навчальний процес у вищій школі. Закони, закономірності та принципи навчання. Цілі та зміст навчання у вищій школі.

Тема 13. Психолого-педагогічний аналіз учіння студентів. Студент як суб'єкт навчально-професійної діяльності. Суб'єктність студента як психологічна основа його готовності до учіння. Передумови успішності студентів у навчально-професійній діяльності. Адаптація студентів до умов вищого навчального закладу.

Тема 14. Методика викладання у вищій школі. Методи, засоби та форми навчального процесу. Методика викладання у вищій школі. Проблеми методики викладання вищій школі. Роль знань, умінь та навичок у визначенні компетентності (професійної компетентності) особистості. Методи та засоби навчання. Форми організації освітнього (навчального) процесу.

Тема 15. Інноваційні технології (методи) в освіті. Методика і технологія. Класифікація педагогічних технологій. Поняття педагогічної інновації.

Традиційне та інноваційне навчання. Види інноваційних технологій навчання. Цифрова та змішана освіта. Медіаосвіта як інноваційна технологія. Аудиторні та позааудиторні методи викладання.

Тема 16. Активні та інтерактивні технології (методи) навчання. Означення активних та інтерактивних технології (методи) навчання. Види інтерактивних технологій (методів) навчання. Ігрові методи (технології) навчання. Приклади дидактичних та ділових ігор.

Тема 17. Самостійна робота як основа інновацій сучасної освіти. Самостійна робота студентів та її методика. Властивості аудиторної поза аудиторної та творчої (в тому числі науково-дослідної) самостійної роботи у вищій школі. Навчально-методичний супровід викладачем самостійної роботи студента. Інтегративність наук в процесі самостійної роботи студента. Особливості самостійної роботи під час Інтернет-навчання.

Тема 18. Діагностика навчальних досягнень в сучасній освіті. Значення діагностики під час освітнього процесу у вищій школі. Особливості контролю, перевірки та оцінювання знань студентів. Способи збору статистичних даних, їх аналіз для виявлення динаміки знань. Психологічний інструментарій педагогічної діагностики.

Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин (денна форма)
Інновації у сферах людської діяльності. Інновація, стереотипи та освіта	2
Історичний екскурс у розвиток освіти України та світу. Виклики освіти ХХІст.	2
Психологічні механізми навчання та їх вплив на формування професійно необхідних компетентностей	2
Психологічна структура діяльності: мета, мотив, дія, знання, вміння, навички. Емоційні основи взаємодії викладача та студента	1
Соціальні функції навчання. Психолого-педагогічні засади діяльності викладача та студента.	1
Загальна і професійна культура педагога та його імідж	1
Сучасні методи та технології навчання	1
Інноваційні, інформаційні та інтерактивні технології навчання.	2
Таксономія Б. Блума та розвиток критичного мислення суб’єктів освіти	2
Візуальні моделі планування освітньої діяльності	2
Інтернет в сучасному освітньому просторі: бажане та дійсне	2
Усього годин	18

Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин (денна форма)
1	**2**
Філософсько-методологічні засади розвитку сучасної освіти	3
Історія, сучасний стан та перспективи розвитку освіти та вищої освіти. Мета та якість освіти. Інноваційність сучасної освіти. Роль університетів в розвитку освіти	5
Психологічні основи інновацій в освіті	4
Психолого-педагогічний процес у сучасній освітній системі вищої школи	2
Психолого-педагогічні засади діяльності викладача та студентів	5
Педагогічна комунікація (взаємодія) як методологічна та методична основи педагогіки вищої школи	3
Педагогічний конфлікт та шляхи його вирішення	3
Риторична культура викладача вищої школи	2
1	**2**
Дидактика вищої школи. Теоретичні засади організації навчального процесу	3
Психолого-педагогічний аналіз учіння студентів	4
Методика викладання у вищій школі. Форми організації та методи навчання	3
Інноваційні технології (методи) в освіті	12
Самостійна робота як основа інновацій сучасної освіти.	3
Діагностика навчальних досягнень в сучасній освіті	2
Усього годин	54

Методи навчання

Лекція, проблемна лекція, демонстрація, зокрема, з використанням мультимедійних засобів навчання, практичні роботи, підготовка творчих робіт, рефератів, доповідей науково-дослідного характеру, зокрема, на щорічну науково-технічну конференцію викладачів, співробітників та студентів ВНТУ.

Індивідуальні завдання

Підготовка індивідуальних та групових проектів; доповідей на щорічну науково-теоретичну конференцію викладачів, співробітників та студентів ВНТУ; виконання завдань з «Робочого зошита для самостійної роботи»; виконання психолого-педагогічних тестів та творчих завдань.

Форми та методи контролю.

Поточний контроль здійснюється шляхом написання колоквіумів у формі контрольної роботи, психолого-педагогічних тестів, виконання інтерактивних

завдань під час заняття та завдань з «Робочого зошита для самостійної роботи», захисту проектів.

Підсумковий контроль знань студентів проводиться шляхом складання недиференційованого заліку за темами, що охоплюють весь курс дисципліни. Недиференційований залік може проводитись за допомогою усного опитування та/або тестів у електронній системі університету та додаткової письмової роботи.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів з окремих видів роботи та в цілому за модулями (в балах):

Вид роботи	Семестр		Усього за семестр
	М1	**М2**	
1. Усні відповіді на практичних заняттях (1 відповідь – 6 балів)	18	18	**36**
2. Практичні (письмові) завдання (1 завд. – 12 балів)	12	12	**24**
3. Колоквіуми	20	20	**40**
Усього за модуль	50	50	**100**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90 – 100	**A**
82-89	**B**
75-81	**C**
64-74	**D**
60-63	**E**
35-59	**FX** незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	**F** незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів

Рівень компетентності	За бальною шкалою	За шкалою ЕКТС	Критерії оцінювання
IV Високий (творчий)	90-100	A	Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; виявлено глибокі знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, сформовано необхідні практичні навички вирішувати професійні завдання усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального.

III Достатній (конструк-тивний)	82-89	B	Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин. Необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального.
	75-81	C	Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин. Вміння викладати базові ідеї, а також практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо; усі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками.
II Середній (репро-дуктив-ний)	64-74	D	Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, виявлено знання та розуміння основних положень; необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
	60-63	E	Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання завдань не виконано або якість виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального.
I Низький	35-59 незадовільно з можливістю повторного складання	FX	Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
	0-34 незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F	Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів за видами робіт

Рівень компетентності	За шкалою ЄКТС	Критерії оцінювання		
		Усна відповідь	**Практичне завдання**	**Колоквіум (тести)**
IV Високий (творчий)	A	**5 б.:** здобувач повністю розкрив суть питання, надав правильне теоретичне тлумачення визначенням та категоріям.	**4 б.:** виставляється, якщо в роботі чітко оприявлені: зв'язок практичного кейсу з відповідною теорією, причинно-наслідкові зв'язки, порівняння, узагальнення, робота з науковими джерелами	**17-18 б.:** 90-100% правильних відповідей
III Достатній (конструктивний)	B	**4 б.:** здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені деякі несуттєві помилки, відсутні обґрунтування окремих положень.	**3,5 б.:** завдання виконане за вимогами, надані правильні, логічно обґрунтовані відповіді, наявні аналіз, висновки, але при цьому використані загальновідомі докази, наявні незначні помилки, неточності	**15-16 б.:** 82-89% правильних відповідей
	C	**3,5 б.:** здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень.	**3 б.:** завдання виконане за вимогами, при цьому бракує зв'язку практики з теорією, автор роботи спирається лише на свій загальний досвід, своє бачення, а не на відповідні теоретичні положення, є логічні помилки, бракує чіткості в аргументації, узагальненні.	**13-14 б.:** 75-81% правильних відповідей
II Середній (репродуктивний)	D	**2 б.:** здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань	**1,5 б.:** завдання виконане за вимогами, але оприявлені поверхові знання, відповіді репродуктивного характеру, бракує пояснень, аргументації, узагальнень.	**12 б.:** 64-74% правильних відповідей

	E	**1 б.:** здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань, хоча і з деякими відхиленнями	**1 б.:** виставляється, якщо при виконанні допущені помилки, які свідчать про недостатнє знання теорії, пояснення відсутні або фрагментарні	**11 б.:** 60-63% правильних відповідей
I Низький	FX, F	**0 б.:** за повну відсутність відповіді	**0 б.:** завдання не виконане чи не виконані основні вимоги до завдання	0-**10 б.:** 0-59% правильних відповідей

Академічні права та обов'язки

Здобувачі та викладачі повинні дотримуватися норм забезпечення честі, гідності, взаємної поваги і довіри, рівноправності та толерантності усіх учасників освітнього процесу шляхом дотримання принципів академічної доброчесності, викладених у «**Положенні про академічну доброчесність у ВНТУ**».

З метою запобігання та виявлення плагіату у навчальних роботах, розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування, дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань та активізація самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування слід дотримуватись норм «**Положення про запобігання академічному плагіату та порядок його виявлення у навчальних, наукових, кваліфікаційних та науково-методичних роботах у ВНТУ**».

З метою визнання результатів навчання здобутих під час неформальної та/або інформальної освіти (що здобувалася за освітніми програмами та не передбачала присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але могла завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій, а також освіти, яка здійснювалася у порядку самоосвіти), здобувачі можуть скористатися відповідними процедурами, наведеними у «**Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ВНТУ**».

Здобувачі мають право оскаржити результати проміжних та підсумкових контрольних заходів, але лише на підставі аргументованих пояснень, відповідно до «Порядку організації та проведення заліків, диференційованих заліків, екзаменів у ВНТУ», а також безпосередньо звернувшись до освітнього омбудсмена, згідно «**Положення про освітнього омбудсмена з прав студентів ВНТУ**».

З метою вирішення конфліктних ситуацій, що можуть виникнути у здобувачів із іншими учасниками освітнього процесу та/або недопущення

виникнення конфліктних ситуацій слід бути обізнаним у нормах «**Кодексу етики ВНТУ**».

Здобувачі ВНТУ мають керуватися принципом «нульової толерантності» до будь-яких проявів корупції і повинні вживати всіх передбачених законодавством заходів щодо запобігання, виявлення та протидії корупції і пов'язаним з нею діям (практикам), відповідно до «**Антикорупційної програми ВНТУ**».

Наведені документи оприлюднені на сайті ВНТУ: https://vntu.edu.ua/uk/public-info/zag.html.

Рекомендована література

Базова

1. Васянович Г.П. Педагогічна естетика: навч. посібник / Васянович Г.П. –Л.: Норма, 2021. – 464 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник / Київ: ЦНЛ. – 2018. – 384 с.
3. Гречановська О.В.Педагогічна система формування конфліктологічної культури в майбутніх фахівців технічних спеціальностей : монографія / Гречановська О.В. – Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2018. – 440 с.
4. Гречановська О.В. Метод проектів у розвитку навичок самоосвіти студентів технічних ЗВО / Гречановська О.В.// Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету : збірник наукових праць. Серія «Педагогічні науки». – Ізмаїл :РВВ ІДГУ, 2019.– С. 123 –131.
5. Гречановська О.В. Робочий зошит для самостійної роботи з дисципліни «Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі» методичні рекомендації. 2018. http://posibnyky.vntu.edu.ua/pz/index.html
6. Гречановська О.В. Використання ігрових форм при вивченні гуманітарних дисциплін в технічних ВНЗ /Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. Випуск 51 – Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2018. – С. 88 – 93.
7. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / Дичківська І.М. – [3-е вид., доповн.] – К.: Академвидав, 2015. – 304 с.
8. Дяченко Н.О. Педагогічні задачі в професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник / Дяченко Н.О. – К. : Видавництво Ліра-К, 2015. – 84 с.
9. Залюбівська О. Б. Інтерактивна технологія формування риторичної культури майбутніх викладачів вищої школи // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2018. – № 5. С. 105–113.
10. Залюбівська О. Б. Риторична культура викладача технічного університету: структурні особливості // Освітологічний дискурс. – 2014. – № 3 (7). – С. 5667.
11. Залюбівська, О. Б. Риторичний ідеал викладача технічного університету: сутність, зміст і структура. / О. Б. Залюбівська, О. В. Діденко. – ScientificJournal «ScienceRise: PedagogicalEducation». – 2017. - № 2 (10). – С. 31 – 35.
12. Інноваційні технології навчання у процесі розвитку самоосвітньої компетентності студентів технічних ЗВО : електронний навчально-методичний посібник комбінованого (локального та мережного) використання [Електронний ресурс] / Петрук В. А., Гречановська О. В. , Сабадош Ю. Г. – Вінниця : ВНТУ, 2022. – 69 с.
13. Каплінський В.В. Професійне становлення майбутнього вчителя в процесі загальнопедагогічної підготовки: теорія і практика: моногрфія / Каплінський В.В. – Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2018. – 492 с.
14. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник / Каплінський В.В. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. – 224 с.
15. Методичні вказівки до самостійної та індивідуальної роботи з дисципліни «Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі» для магістрантів усіх спеціальностей / уклад. М.Д. Прищак. – Вінниця : ВНТУ, 2019. – 58 с.
16. Мешко О.І. Психологія вищої школи : навч.посібник / Мешко О.І. – Тернопіль: «Вектор»,2018. – 196 с.
17. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва / за заг. ред. О.І. Федоренко. – Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. – 240 с.
18. Педагогіка вищої школи : Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, І.Ф. Шумілова, О.М. Старокожко, О.Б. Голік. – Бердянськ: БДПУ, 2020. – 517 с.

19. Педагогічний практикум: методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі» для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» усіх спеціальностей / Уклад. О.Б. Залюбівська. – Вінниця : ВНТУ, 2019. – 51 с.
20. Прищак М.Д. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / М.Д. Прищак, О.Б. Залюбівська.– Вінниця : ВНТУ, 2020. – 160 с.
21. Прищак М. Д. Комунікативність як методологічна основа розвитку освіти /Прищак М. Д. // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Вип. 30 Серія : Педагогіка і психологія : Збірник наукових праць. – Вінниця, 2010. – С. 23 – 26
22. Прищак М. Д. Освіта XXI століття: пошук парадигми / Прищак М. Д. // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: Зб. наук. праць. – Випуск 55. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2018. – С. 24 – 29.
23. Супрун М. О. Педагогіка: підручник / Супрун М.О. – К.: КДА, 2018. – 400 с.

Допоміжна

1. Daniele Novara. La grammatica dei conflitti. L'arte maieutica di trasformare la contrarietà in risorse. Sonda, 2017. 191 p.
2. Castillo F.G. (2020) Innovative Pedagogy for Higher Educational Institution: The Teacher Point of View. In: Al-Masri A., Al-Assaf Y. (eds) Sustainable Development and Social Responsibility – Volume 2. Advances in Science, Technology & Innovation (IEREK Interdisciplinary Series for Sustainable Development). Springer, Cham, https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3- 030-32902-0_13
3. Hrechanovska Olena. Role of the method of projects in the independent work on the humanitarian disciplines of students of technical institutions of higher education in the process of formation of conflictological culture/ OlenaHrechanovska // Modern Science – Modern veda/ - Praha/ - Ceskarepublika, Nemoros/ – 2019/ –№ 4. С. 63 – 71.
4. Johnstone, K., Marquis, E., &Puri, V. (2018). Public pedagogy and representations of higher education in popular film: New ground for the scholarship of teaching and learning. Teaching & Learning Inquiry, 6(1). http://dx.d0i.0rg/l 0.20343/teachlearninqu.6.1.4
5. Morley, D., & Jamil, M. G. (2020). Applied pedagogies in higher education - real world learning and innovation across the curriculum. Palgrave Macmillan Ltd. https://pure.solent.ac.uk/en/publications/applied-pedagogies-in-higher-educationreal-world-learning-and-in
6. L.Morozova, O.Morozova,, V.Drabovska, O.Hrechanovska, L.Martirosian, V.Benera. Formation of National Culture and National Consciousness in the Postmodern Society. 2021, Volume 12, Issue 1Sup1, pages: 257-270| https://doi.org/10.18662/po/12.1Sup1/283 (WOS).
7. V.Pasternatskyi, V.Nosachenko, O.Hrechanovska, S.Bilozerska, V.Railianova, O.Zabudkova Teacher Self-Education in a Pedagogical Context: Posthistory. Postmodern Openings December, 2022 Volume 13, Issue 4, pages: 216-230. https://www.researchgate.net/publication/365844889_Teacher_Self-Education_in_a_Pedagogical_Context_Posthistory
8. Healey, M., Flint, A., & Harrington, K. (2016). Students as partners: Reflections on a conceptual model. Teaching & Learning Inquiry, 4(2), 1-13.
9. Hrechanovskai Olena, Yastochkinai Irina, Tatarinai Olha, Zverkhanovskyi Oleksandr, Borin Kyrylo. Online education obstacles and prospects for students' learning. Laplageem Revista (International) vol. 7, n. 1, Jan.-Apr. 2021, p 531-542. DOI: https://doi.org/10.24115/S2446-6220202171854p.531-542 (WOS).
10. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. 6-те вид. / О.В. Скрипченко та ін. Київ: Карввела, – 2019. – 400 с.
11. Гречановська О.В. Роль інноваційних технологій у процесі вивчення гуманітарних

дисциплін та формування конфліктологічної культури у студентів технічних ЗВО. // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук.пр. - № 2 (65), 2019. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2019. – С. 58 – 64.
12. Прищак М. Д. Учитися бути вільним: суб'єктність як мета освіти /Прищак М. Д. // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: Зб. наук. праць. – Випуск 60. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2019. – С. 38 – 44.
13. Прокопів Л. Інноваційні технології навчання і виховання у ВНЗ: навчально-методичний посібник / Прокопів Л. – Івано-Франківськ, 2017. – 166 с.
14. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вашої школи : [підручник для студентів вищих навчальних закладів] / І.В. Зайченко, В.М. Теслюк, А.А. Кал енський. - Київ: Видавництво Ліра-К, 2016. – 484 с.
15. Робінсон К. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту / Робінсон, К. – Львів : Літопис, 2016. – 258 с.
16. Тренінгове навчання в закладі вищої освіти: навчально-методичний посібник / М. В. Афанасьев, Г. А. Полякова, Н. Ф. Романова та ін.; за заг. ред. професора М. В. Афанасьева. –Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018.– 323 с.
17. Технології дистанційного професійного навчання. Методичний посібник / [О. В. Базелюк, О. М. Спірін, Л. М. Петренко, А. А. Каленський та ін.]. – Житомир: «Полісся», 2018.– 160 с.
18. Шлейхер А. Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття / Шлейхер А. – Львів : Літопис, 2018. – 296 с.
19. Шоробура І.М. Тренінги з освітнього менеджменту: навч. посіб./ Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2018. - 242 с.

Інформаційні ресурси

1. Система підтримки навчального прпоцесу ВНТУ JetIQ. Режим доступу: https://iq.vntu.edu.ua/
2. Етичний кодекс ученого України [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09
3. Європейська Федерація Коучингу [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.eurocoach.eu/ru/ecf-segodnya/
4. Закон України «Про освіту». – Освіта, 2014. [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18
5. Про вищу освіту. Закон України. Відомості Верховної Ради України від 19.09.2014 р. № 37–38. С. 2716. Ст. 2004. [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18
6. Національна стратегія розвитку освіти України на період 2012–2021 рр. [Електронний ресурс] Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf)
7. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 грудня 2015 р. № 848-VIII. URL: http://vnz.org.Ua/zakonodavstvo/l 12-zakonukrayinypro-naukovu-i-naukovo-tehnichnu-diialnist
8. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. URL: постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2015 р. № 266. URL:http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/101-perelik-galuzei-znan-i-spetsialnostei
9. «Навыки XXI века»: новая реальность в образовании: интервью с профессором Мельбурнского университета П.Гриффином. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvitanova.com.ua/posts/10-navyky-xxi-veka-novaia-realnost-v-obrazovanyy.

10. Положення про дистанційне навчання. Затверджене наказом МОН України №466 від 25.04.2013. – [Електронний ресурс]. Режимдоступу: http ://zakon2 .rada. gov .ua/laws/sho w/zO 703 –13.
11. Прищак М.Д. Психологія. Ч. І. : навчальний посібник / Прищак М.Д., Мацко Л.А. [Електронний ресурс] : Режим доступу: http://posibnyky.vntu.edu.ua/ (2013) Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 50376 від 22.07.2013 року.
12. Робочий зошит для самостійної роботи з дисципліни «Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі» / Уклад. Гречановська О.В. / 2018. [Електронний ресурс] : Режим доступу: http://posibnyky.vntu.edu.ua/pz/ index.html